
KYLMÄALAN HUOLTO- JA
KORJAUSTOIMINNAN
TOIMITUSEHDOT

HUOLTOKYLA 21

31.3.2021

Suomen Kylmäliikkeiden Liitto ry (jäljempänä SKLL) on 31.3.2021 vahvistanut nämä toimitusehdot sovellettavaksi jäähdytys- ja lämpöpumppulaitosten huolto- ja korjaustoiminnassa.

1. SOVELTAMISALA

Näitä sopimusehtoja sovelletaan jäähdytys- ja lämpöpumppulaitosten kylmäkoneistoja ja lämpöpumppuja koskevilla huolto- ja korjaustöissä, mikäli sopijapuolet eivät ole siitä kirjallisesti muulla tavalla sopineet.

Ehtojen muutoksista ja lisäyksistä on sovittava kirjallisesti.

2. MÄÄRITELMÄT

» Jäähdytys- ja lämpöpumppulaitos:

Laite tai laitekokonaisuus, jonka tarkoitus on jäähdyttää tai lämmittää tilaa (tiloja) tai tuotetta (tuotteita) tai ylläpitää tilan (tilojen) tai tuotteen (tuotteiden) lämpötilaa kylmäkoneiston tai lämpöpumpun avulla.

» Kylmäkoneisto ja lämpöpumppu:

Yhdistelmä toisiinsa liitettyjä, kylmäainetta sisältäviä osia, jotka muodostavat yhden tai useamman suljetun piirin, joissa kylmäaine kiertää sitoen ja luovuttaen lämpöä (ts. jäähdytys ja lämmitys).

» Huoltosopimus:

Asiakkaan ja huoltoliikkeen välillä tehty kirjallinen sopimus, jossa osapuolet sopivat ennen työn suorittamista yksilöidyn laitteiston määräaikaishuollon laajuudesta, hinnasta tai veloitusperusteesta.

» Tulityö:

Työ, jonka tekemisestä syntyy kipinöitä tai, jossa käytetään liekkiä tai muuta lämpöä ja, joka aiheuttaa palovaaraa.

3. TYÖTILAUS

3.1 Työtilaukseksi katsotaan asiakkaan kirjallinen tilaus tai suullinen pyyntö tietyn työn suorittamiseksi tai vian poistamiseksi asiakkaan ilmoittamasta jäähdytys- tai lämpöpumppulaitteesta. Huoltoliikkeellä on oikeus kieltäytyä vastaanottamasta työtilausta.

3.2 Mikäli tilaaja peruu tilauksen ennen työn aloittamista tai työn aikana, on tilaaja velvollinen korvaamaan kaikki tilauksesta ja sen peruuntumisesta huoltoliikkeelle aiheutuvat kulut koskien jo mahdollisesti tehtyjä töitä tarvikkeineen.

4 TYÖN LAAJUUS

4.1 Huoltoliike sitoutuu osapuolten välisen sopimuksen mukaisesti huolehtimaan osapuolten yksilöidyn laitteiston määräaikaishuollosta tai korjaushuollosta.

4.2 Työn laajuuden ja toteutustavan ratkaisevat tilaaja ja huoltoliikkeen edustaja yhdessä, tai mikäli työn laajuutta ei ennakolta voida määrittää eikä tilaajaa korjaustyön kestäessä tavoiteta, tekee huoltoliikkeen edustaja vähäisten korjaustöiden osalta ratkaisun yksinään. Työsuorituksen tulee kuitenkin kohdistua sovittuun työhön tai ilmoitetun vian poistamiseen. Työssä huoltoliike sitoutuu noudattamaan standardia EN 378 Kylmäkoneistot ja lämpöpumput. Turvallisuus- ja ympäristövaatimukset, ja siinä olevien muihin standardeihin johtavien viittauksien mukaisia huolto- ja korjaustoimintaa koskevia määräyksiä.

5. MÄÄRÄAIKAISHUOLTO

5.1 Jokaiselle kylmäkoneistolle on tehtävä ennakoiva määräaikaishuolto käyttöohjeiden mukaisesti, kts. standardi EN 378 osa 4, Kylmäkoneistot ja lämpöpumput. Turvallisuus- ja ympäristövaatimukset. Huolto tehdään Huoltosopimuksen mukaisesti, sitä laitoksen kokoon ja tarkoitukseen soveltaen. Monissa tapauksissa vaaditaan useampi kuin yksi huoltokerta vuodessa.

5.2 Määräaikaishuollossa tulee huomioida myös, että:

- » tapaturmariskit minimoidaan
- » tavaravahingoilta vältytään
- » järjestelmän komponentit pysyvät hyvin toimivina
- » koneiston käyttötarkoitus ja -mahdollisuus säilyvät
- » kylmäaine- ja öljyvuodot paikallistetaan ja korjataan
- » energiaa käytetään mahdollisimman vähän
- » ympäristölle aiheutuvat vahingot minimoidaan.

Huoltoliikkeen tulee antaa ohjeita sekä työn kestäessä pitää käyttökäyttökunta ajan tasalla mahdollisista käyttökatkoksista tai muista normaaliin käyttötoimintaan liittyvistä asioista, jotta vältyttäisiin välillisiltä vahingoilta.

6. VUOTOTARKASTUS

6.1 Vuototarkastus voidaan tehdä osana määräaikaistarkastusta tai omana erillisenä tarkastuksena. Vuototarkastuksen teettäminen voimassa olevan lainsäädännön ja asetusten mukaisesti on Tilaajan vastuulla.

6.2 Vuototarkastuksella tarkoitetaan Valtioneuvoston asetuksen 766/2016 ”Asetus otsonikerrosta heikentäviä aineita ja eräitä fluorihilivetyjä sisältävien laitteiden huollosta sekä huoltotoimintaa ja jätehuoltoa suorittavien pätevyysvaatimuksista” 7 §:n mukaista tarkastusta.

6.3 Vuototarkastus tulee tehdä EY-asetuksen 1494/2007 mukaisilla menetelmillä aina kompressorikoneikosta, lauhtuttimesta ja höyrystimestä sekä myös putkiston osalta, jos kylmälaitokseen on ollut tarve lisätä kylmäainetta.

6.4 Tarkastuksesta on tehtävä SKLL:n vuototarkastuspöytäkirja sekä kirjaus kylmälaitoksen huoltopäiväkirjaan. Tarkastettuun laitteeseen on myös liitettävä määräaikaistarkastustarra.

7. KORJAUSHUOLTO

7.1 Korjaushuollolla tarkoitetaan laitteistoon ilmenneen vian tai toimintahäiriön korjaamista huolto-työnä. Korjaushuollossa on myös noudatettava standardin EN 378, osan 4, kohdan 5 määräyksiä.

7.2 Mikäli toisin ei ole kirjallisesti sovittu, korjaushuoltoon katsotaan vähintään kuuluvan:

- » vian yksilöimiseksi ja paikantamiseksi tarvittavat kohtuulliset testit ja mittaukset
- » vian korjaus ja viallisen osan uusiminen
- » laitteiston tiiveyden toteaminen ja korjaus
- » laitteiston tyhjiöimu osavaihtojen jälkeen
- » kylmäainetäytöksen tarkistaminen
- » koeajo ja säätöjen tarkistus siten, että laitteisto saatetaan ennen häiriötä vailinneeseen toimintakuntoon.

7.3 Huoltoliike on velvollinen ja oikeutettu korjaamaan kaikki yleisturvallisuutta heikentävät viat oma-aloitteisesti tilaajan laskuun. Ennen korjausten tekemistä, on huoltoliikkeen kuitenkin selvitettävä tilaajalle syyt, minkä vuoksi työ on välttämätöntä tehdä.

7.4 Korjaushuolloissa tulee huomioida myös, että:

- » tapaturmariskit minimoidaan
- » tavaravahingoilta vältytään
- » järjestelmän komponentit pysyvät hyvin toimivina
- » koneiston käyttötarkoitus ja -mahdollisuus säilyvät
- » kylmäaine- ja öljyvudot paikallistetaan ja korjataan
- » energiaa käytetään mahdollisimman vähän
- » ympäristölle aiheutuvat vahingot minimoidaan.

Huoltoliikkeen tulee antaa ohjeita sekä työn kestäessä pitää käyttökunnon ajan tasalla mahdollisista käyttökatkoksista tai muista normaaliin käyttötoimintaan liittyvistä asioista, jotta välttäisiin välillisiltä vahingoilta.

8. VARAOSAT

8.1 Mikäli tilaajalla ei ole työhön tarvittavia varaosia, on huoltoliikkeellä oikeus ja velvollisuus hankkia tarvittavat varaosat. Varaosat laskutetaan Tilaaajalta erikseen.

8.2 Varaosina käytetään alkuperäisvaraosia tai laadultaan niitä vastaavia samaan käyttötarkoitukseen tarkoitettuja varaosia.

9. TILAAJAN SUORITTAMA TARKKAILU JA HOITO

9.1 Tilaaja huolehtii laitteiston tarkkailusta ja hoidosta sekä pitää tarvittavaa kirjaa sen käytöstä ja omatoimisesti tehdyistä toimenpiteistä laitteiston käyttö- ja hoito-ohjeiden edellyttämällä tavalla.

Tilaajalla tulee olla kylmälaitoksen huoltopäiväkirjan mukaisesti nimettynä laitteistosta vastaava henkilö/henkilöt, jotka pitävät tarvittaessa yhteyttä huoltoliikkeeseen. Laitteistosta vastaavien henkilöiden yhteystiedot on saatettava huoltoliikkeen tietoon.

9.2 Tilaaja huolehtii Tulitöitä käsittäneen huoltotyön jälkeisestä palovartioinnista. Mikäli erikseen on sovittu ja tulityöluovassa mainittu, että huoltoliike vastaa palovartioinnista, veloittaa huoltoliike tämän Tilaajalta hinnastonsa mukaisesti.

10. TOIMITUSAIKA JA TYÖAIKA

10.1 Toimitusaika on huoltoliikkeen ja tilaajan yhdessä sopima aika sovitun työn suorittamiseksi, tai jos toimitusaikaa ei ole sovittu, huoltoliikkeen päättämä aika. Huoltoliike ilmoittaa hyvissä ajoin ennen jokaista huoltokäyntiä sen arvioitun keston.

Jos toimitusajaksi on sovittu tietty viikko, toimituksen on tapahduttava viimeistään kyseisen viikon viimeisenä työpäivänä.

10.2 Työt tehdään pääsääntöisesti normaalina työaikana. Huoltoliike on oikeutettu päättämään työajan käytöstä ja niin yhteisesti sovittaessa työn jatkamisesta ylityönä, mikäli se työn valmiiksi saattamiseksi katsotaan välttämättömäksi. Tilaaja on velvollinen korvaamaan tällaisesta välttämättömästä ylityöstä aiheutuvat lisäkulut.

10.3 Mikäli tilaaja haluaa korjauksen tai huollon tehtäväksi tietyinä aikana, esim. päivystysaikana tai ylityönä, on hän velvollinen korvaamaan tästä aiheutuvat lisäkulut

11. HUOLTOLIIKKEEN VIIVÄSTYS

11.1 Mikäli huoltoliike viivästyy sovitusta ajasta tai ei kykene tekemään vastaanottamaansa työtä kohtuuajassa, on hän velvollinen ilmoittamaan tästä tilaajalle välittömästi esteen ilmaannuttua.

11.2 Ellei huoltoliike saavu uudelleen sovittuna ajankohtana, eikä viivästys johdu tilaajasta tai kohdan 23 mukaisesta esteestä, menetellään seuraavasti: Määräaikaishuollon viivästyessä tilaajan on ilmoitettava viimeinen ajankohta, johon mennessä huolto on suoritettava. Ellei huoltoliike sitä tee, voi tilaaja suorittaa huollon ulkopuolisella kylmäalan pätevyyden omaavalla liikkeellä.

Jos tilaaja on edellä mainitulla tavalla huollattanut laitteen, on hänellä oikeus vaatia huoltoliikettä korvaamaan siitä aiheutuneet, samasta huollosta sovitun korvauksen ylittävät kulut. Huoltoliikkeen on maksettava takaisin kyseisestä huollosta mahdollisesti ennalta sovittu ja jo saamansa korvaus.

11.3 Tilaajalla ei ole oikeutta vaatia muuta korvausta huoltoliikkeen viivästyksen vuoksi.

12. TILAAJAN VIIVÄSTYS

12.1 Ellei tilaaja voi ottaa huoltoliikettä vastaan sovittuna tai ilmoitettuna huoltopäivänä, hänen on ilmoitettava siitä heti huoltoliikkeelle. Huoltoliikkeellä on oikeus saada korvaus viivästyksen hänelle aiheuttamista lisäkustannuksista.

12.2 Huoltoliikkeellä ei ole oikeutta vaatia muuta korvausta tilaajan viivästyksen vuoksi.

13. VELOITUSPERUSTEET

13.1 Määräaikaishuolto laskutetaan Huoltosopimuksen mukaisesti. Käytetyt varaosat ja tarvikkeet sekä tilaajan aiheuttama tai hänen pyynnöstään syntynyt odotus tai ylityöaika veloitetaan erikseen sovittujen tai ellei ole sovittu, huoltoliikkeen huoltopäivänä soveltamien tuntityö- ja tarvikehinnaston perusteiden mukaan.

13.2 Mikäli muuta ei ole sovittu korjaushuolto tehdään tunti- ja yksikköhintaperusteisena laskutus-työnä. Huollosta veloitetaan seuraavasti:

- » korvaus työstä ja työn valmisteluun kuluvasta ajasta
- » korvaus matkoista, matka-ajasta sekä korjattavan laitteen varaosien ja tarveaineiden hankinta- ja kuljetusajasta
- » korvaus päivärahoista
- » korvaus varaosista, tarveaineista ja tarvikkeista
- » korvaus erikoistyökalujen, kuten talteenotto- ja tyhjiöpumpun sekä vuototestauslaitteiden käytöstä
- » korvaus poistettujen kylmäaine- ja voiteluaineiden pakkauksesta, sovitusta poiskuljetuksesta ja hävityksestä
- » korvaus tilaajan aiheuttamasta tai hänen pyynnöstään syntyneestä odotus- ja / tai ylityöajasta

Korvaukset laskutetaan huoltoliikkeen huoltopäivänä soveltamien veloituserusteiden mukaisesti.

13.3 Huoltoliikkeellä on oikeus ilman tilaajan hyväksymistä käyttää alihankkijanaan kylmäalan pätevyyden omaavaa liikettä aputöiden suorittamiseen.

14. KUSTANNUSARVIO

Huoltoliike on velvollinen tilaajan pyynnöstä antamaan kustannusarvion vian paikannuksen jälkeen selvästi määriteltävissä olevasta korjauskustannuksesta. Huoltoliike on velvollinen välittömästi ilmoittamaan tilaajalle, mikäli arvioitu kustannus tullaan oleellisesti ylittämään.

15. MAKSU, VIIVÄSTYSKORKO

15.1 Maksu suoritetaan työn valmistuttua lähetettävän laskun mukaan.

15.2 Ellei maksuehdoista ole toisin sovittu, tilaajan on täytettävä maksuveloitteensa 14 vrk kuluessa laskun päiväyksestä.

15.3 Maksusuorituksen viivästyessä eräpäivästä lasketaan maksamattomalle määrälle korkolain mukainen viivästyskorko.

16. POISTETUT LAITTEET, ÖLJYT JA KYLMÄINEET

16.1 Poistetut laitteet, öljyt, kylmäaineet ym. käyttöhyödykkeet ovat tilaajan omaisuutta ja tilaajan vastuulla. Huoltoliike on velvollinen pakkaamaan poistamansa laitteet ja aineet asianmukaisesti.

16.2 Huoltoliike on velvollinen tilaajan pyynnöstä tilaajan lukuun huolehtimaan poistettujen laitteiden ja käyttöhyödykkeiden talteenotosta, väliaikaisesta säilyttämisestä, kylmäaineiden kierrättämisestä, regeneroimisesta ja lainmukaisesta hävittämisestä. Tästä syntyvät kustannukset veloitetaan noudattaen kohdan 13 määräyksiä.

17. TYÖYMPÄRISTÖ

17.1 Tilaaja vastaa sovellettavan työympäristöä koskevan lainsäädännön mukaisista työsuojelutoimenpiteistä. Hänen on huolehdittava siitä, että työn suorituspaikka on tarkoituksenmukaisessa kunnossa, ettei huoltoliikkeen henkilöstö joudu alttiiksi terveyshaitoille tai tapaturmille.

17.2 Tilaajan on huolehdittava siitä, että huoltoliikkeen henkilöstölle ilmoitetaan huollon suorituspaikalla tilaajan työkaluja tai laitteita käytettäessä mahdollisesti aiheutuvista vaaroista.

17.3 Huoltoliikkeen henkilöstön on ilmoitettava tilaajalle huoltoon ja korjaukseen liittyvistä erityisvaaroista. Sillä on oikeus vaatia tilaajaa ryhtymään kohtuullisiin toimiin terveyshaittojen tai tapaturmien ehkäisemiseksi.

17.4 Tilaajan on huolehdittava siitä, että työn suorituspaikalla on laitteiston normaalin käytön ja hoidon edellyttämät suojalaitteet.

17.5 Huoltoliike vastaa siitä, että sen työntekijät ovat varustetut standardin EN 378, Kylmäkoneistot ja lämpöpumput. Turva- ja ympäristövaatimukset, osan 3, Liitteen A mukaisin suojaruustein.

18. MUUT ASIAKIRJAT

Tilaajan on pidettävä saatavilla ne asiakirjat (esim. piirustukset, selitykset, kaaviot ja ohjeet), joita tarvitaan huollon sekä korjauksen suorittamiseksi. Tilaajan on samoin asetettava käytettäväksi laitteistolle SKLL:n sillä hetkellä voimassa oleva huoltopäiväkirja. Nämä asiakirjat ovat tilaajan omaisuutta, eikä huoltoliike saa käyttää niitä muuhun tarkoitukseen kuin sovittuun työsuoritukseen.

19. HUOLTOLIIKETTÄ VELVOITTAVA DOKUMENTOINTI

- » huoltopäiväkirja
- » yrityskohtainen työraportti

Huoltoliikkeen on huoltoa tai korjausta suorittaessaan kirjattava tekemänsä havainnot ja suorittamansa toimenpiteet huoltopäiväkirjaan, jonka liitteenä ovat voimassaolevat huolto- ja korjaustoiminnan toimitusehdot. Tehdystä toimenpiteestä annetaan työn päätyttyä tilaajalle kuitattavaksi ja hyväksyttäväksi yrityskohtainen työraportti, joka on myös laskun liitteenä.

20. TAKUU, VASTUU HUOLLON JA VARAOSIEN VIRHEISTÄ

20.1 Huoltoliike sitoutuu jäljempänä mainitun mukaisesti korjaamaan virheet ja puutteet, jotka johtuvat sopimuksen vastaisesti tai huonosti tehdystä huollosta ja korjauksesta tai huoltoliikkeen toimittamasta varaosasta tai virheellisestä tarveaineesta takuuajana. Huoltoliike vastaa puutteista ja virheistä vain, mikäli laitetta on hoidettu ja käytetty oikein kohta 9.1 mukaisesti. Takuun piiriin ei lueta puutteita ja virheitä, jotka aiheutuvat siitä, että laitteiston kuormitus tai käyntiolosuhteet poikkeavat suunnitelmista tai laitteen valmistajan suosituksista. Takuun piiriin ei lueta puutteita ja virheitä, jotka aiheutuvat laitteen normaalista kulumisesta ja huononemisesta. Takuun piiriin ei lueta kuluvia käyttöhyödykkeitä, kuten kuivainsuotimia, öljyjä eikä myöskään kylmäainetta, ellei kylmäainevuoto ole selkeästi johtunut huoltoliikkeen tekemästä virheestä tai viallisesta takuun piiriin kuuluvasta varaosasta. Takuun piiriin ei kuulu hätä- tai päivystystyönä tehdyt väliaikaiset korjaukset.

20.2 Takuu huoltotyölle on voimassa 3 kk ja tarveaineelle sekä toimitetulle varaosalle valmistajan sille ilmoittaman takuuajan mittaisena vaihtopäivästä lukien.

20.3 Tilaajan on ilmoitettava virheestä sen ilmaannuttua ilman aiheetonta viivästystä. Huoltoliike ei ole velvollinen korvaamaan välillisiä vahinkoja. Laitteiston antaman hälytyksen jälkeen on huoltoliikkeelle viipymättä toimitettava korjauksu. Jos on syytä epäillä virheellisen huollon tai varaosan aiheuttavan vahingonvaaraa, on ilmoitus myös tehtävä heti. Mikäli tilaaja ei ilmoita virheestä menettää hän oikeutensa vaatia mitään korvausta huollon virheellisyyden tai varaosan virheen perusteella.

20.4 Saatuaan ilmoituksen huoltoliikkeen on mahdollisimman pian korjattava virhe. Takuunalaiset työt tehdään normaalin työajan puitteissa. Mikäli tilaaja haluaa teettää takuun alaisen työn ylityönä, on hän velvollinen korvaamaan siitä aiheutuvat ylimääräiset kustannukset.

20.5 Takuun voimassaolon edellytyksenä on, että takuukorjaus teetetään työn suorittaneella huoltoliikkeellä. Muun korjaajan käyttäminen aiheuttaa kaikkien huoltoliikkeen velvollisuuksien raukeamisen, mutta ei vapauta tilaajaa korvaamasta huoltoliikkeelle asian johdosta aiemmin tehdyistä suorituksistaan esittämää laskua.

20.6 Ellei huoltoliike tee korjauksia kohtuujassa, tilaaja voi ilmoittaa hänelle kirjallisesti, mihin mennessä ne viimeistään on suoritettava. Ellei huoltoliike korjaa vikaa määräaikaan mennessä, sovelletaan kohdan 11.2 määräyksiä.

21. VASTUU TILAAJAN LAIMINLYÖNNISTÄ

Mikäli tilaaja laiminlyö sopimuksen mukaisen maksuvelvollisuutensa, on huoltoliikkeellä tilaajaa enempää kuulematta oikeus purkaa sopimus ja pidättää omistus ja irrottaa työkohteesta jo paikoilleen asennetut ja vielä maksamatta olevat materiaalit ja varaosat. Tilaaja vastaa irrottamisen mahdollisesti aiheuttamista vahingoista.

22. VASTUU VAHINGOISTA

22.1 Huoltoliike ei vastaa kiinteälle tai irtaimelle omaisuudelle aiheutuvasta vahingosta, ellei se ole aiheutunut huoltoliikkeen tai hänen vastuullaan olevan henkilön tahallisuudesta tai törkeästä huolimattomuudesta.

22.2 Huoltoliike ei vastaa välillisistä vahingoista kuten tuotannon tai liikevaihdon vähentymisestä tai keskeytymisestä, saamatta jääneestä voitosta, muusta taloudellisesta seurannaisvahingosta tai muusta samankaltaisesta, vaikeasti ennakoitavasta vahingosta.

22.3 Mikäli huoltoliikkeeltä vaaditaan korvausta virheellisen huollon tai tukkuliikkeen toimittamien virheellisistä varaosista johtuvien, kolmannelle osapuolelle aiheuttamasta henkilö tai esinevahingoista, tilaaja vastaa siitä, ettei huoltoliike joudu maksamaan korvausta enempää kuin edellä mainitut vastuun rajat edellyttävät. Mikäli kolmas osapuoli esittää huoltoliikkeelle tai tilaajalle tässä kohdassa tarkoitetun korvausvaatimuksen, on toiselle sopijapuolelle heti ilmoitettava asiasta kirjallisesti ja sopijapuolten tulee kohtuudella pyrkiä avustamaan toisiaan tällaista korvausvaatimusta koskevassa oikeudenkäynnissä esimerkiksi dokumentteja tai informaatiota luovuttamalla.

23. YLIVOIMAINEN ESTE

23.1 Seuraavia syitä pidetään ylivoimaisena esteenä, mikäli ne estävät sopimuksen täyttämisen tai tekevät sen kohtuuttoman vaikeaksi:

- » Puolustustila- tai valmiuslaissa tarkoitettu poikkeuksellinen olosuhde (esimerkiksi Covid19-viruksen tai muun taudinaiheuttajan aiheuttama pandemia/epidemia) tai niihin verrattava seikka, joka aiheuttaa huoltoliikkeelle huomattavia vaikeuksia saada työntekijöitä ja rakennus-tavaroita tai muuten estää huoltosuorituksen;
- » huoltoliikkeen tai tämän alihankkijan suoritusta estävä lakko tai saarto, tai työnantaja-järjestöjen hyväksymä tai päättämä työsulku, tai muu niihin verrattava suoritusta olennaisesti estävä työtaistelutoimenpide;
- » poikkeukselliset huoltoliikkeen suoritusta olennaisesti haittaavat sääolosuhteet;
- » muu sopijapuolista riippumaton poikkeuksellinen seikka, joka huomattavasti vaikeuttaa sopimuksen velvoitusten täyttämistä ja jota sopijapuoli ei ole voinut ottaa edeltäpäin huomioon ja jonka tuottamaa haittaa hän ei ole voinut kohtuudella poistaa.

23.2 Mikäli alihankkijoiden toimitusten virheellisyys tai myöhästyminen ovat esteenä huolto- ja korjaustyön sopimuksen mukaisessa ajassa valmistumiselle eikä huoltoliike voi ilman kohtuutonta ajan-hukkaa ja kustannuksia suorittaa näitä hankintoja muualta, saa huoltoliike tarpeellisen ja riittävän pidennyksen toimitusaikaansa.

23.3 Jos toinen sopijapuoli ei ole viipymättä kirjallisesti ilmoittanut ylivoimaisen esteen alkamisesta toiselle sopijapuolelle, se ei voi vedota siihen vapauttamisperusteena.

Silloin sopimus voidaan purkaa ilmoittamalla siitä kirjallisesti toiselle sopijapuolelle. Tällaisessa purku-tapauksessa on huoltoliikkeellä oikeus saada korvaus jo suorittamastaan huollosta.

24. ERIMIELISYYDET

Näistä toimitusehdoista, niiden muuttamisesta ja lisäyksistä aiheutuneet riidat ja muut niihin liittyvät oikeussuhteet ratkaistaan Helsingin käräjäoikeudessa Suomessa voimassaolevien lakien mukaisesti, ellei erimielisyyksiä pystytä ratkaisemaan osapuolten välisin neuvotteluin.